

WETENSCHAPSWINKEL

HOE BIJZONDER IS HET DAT EEN LICHAAM MUMMIFICEERT?

Emil Put, Jette

TOMAS VAN DIJK

Daar zat hij dan, leunend op zijn rechterarm, voorovergebogen over zijn navigatietafel in zijn zeiljacht. Roerloos, alsof hij zijn zeilroute aan het overpeinzen was. De Filipijnse politie trof hem zo aan op 25 februari, dobberend voor de Filipijnse kust. Hij was van top tot teen gemummificeerd. Naar verluidt is hij gestorven aan een hartaanval.

Hoe uitzonderlijk is het dat een lichaam mummificeert, wil Emil Put (6) weten. Bij mummies denkt men meteen aan Egyptische farao's en andere edelen uit de oudheid. Hun lichamen werden ontdaan van ingewanden, ze werden bewerkt met zout en loog, gedroogd, gevuld met linnen of stro en gewikkeld in bandages. De eer van dat hele ritueel viel de Duitse zeiler uiteraard niet te beurt. Hij moest het enkel hebben van de zinderende hitte en de droogte in de kajuit.

Archeoloog en mummificatie-expert Stephen Buckley, van de Universiteit van York, is niet verbaasd dat de man is gemummificeerd. 'In een lijk breken bacteriën en enzymen weefsels snel af. Tenzij de omgeving te heet of te koud is. De micro-organismen en enzymen kunnen hun werk dan niet goed doen. Maar belangrijker misschien nog wel is de droogte.'

Doorgaans vindt men heel oude natuurlijke gemummificeerde lijken in woestijnen, de koude steppen van Siberië of de bevroren gronden van Groenland of

Zo werd een Duitse zeiler onlangs aangetroffen op zijn schip. © rrr

Noord-Amerika. Maar in de cabine van het schip moet de situatie ook ideaal zijn geweest. De lucht was waarschijnlijk heet, droog en zout. 'Onder die omstandigheden droogt het lichaam snel uit. En zonder vocht gedijen de bacteriën al helemaal niet', aldus Buckley.

Insecten, en dan maden, helpen ook een handje bij de afbraak van het lichaam. Ook daar was de Duitser van gevrijwaard. Midden op de oceaan zijn weinig insecten. Bovendien komen ze af op de geur van rotte vlees, en de arme man was niet aan het rotten.

'De situatie voor mummificatie had niet beter kunnen zijn', zegt ook patholoog en forensisch onderzoeker Werner Jacobs, van de Universiteit Antwerpen. 'Wellicht stond er ook een raampje open, zodat er voldoende luchtverversing met warme,

droge lucht was.'

Volgens Jacobs hoeft je niet naar extreem koude of hete oorden te gaan om mummies tegen te komen. Hij zegt zelf jaarlijks gemiddeld zo'n vier à vijf gevallen te zien in en rond Antwerpen, zijn werkomeging. Dus heel zeldzaam is het fenomeen niet.

Zijn bevindingen stemmen droef. Meestal zijn het eenzame ouderen die weken tot maanden niet gemist worden. De politie treft ze aan in oude stookkelders of op zolderkamertjes, waar het warm en droog is. Maar ook op bed of zittend op de bank bij het raam in de zonneshijn.

De Italiaanse forensisch patholoog Carlo Campobasso trof ooit een bejaarde man aan in zijn huis in vrijwel dezelfde pose als de Duitse zeiler. Hij was al veertien jaar dood. Hoe snel hij gemummificeerd was,

De lucht in de cabine was waarschijnlijk heet, droog en zout. Onder die omstandigheden droogt het lichaam snel uit

is niet duidelijk. 'Natuurlijke mummificatie kan al plaatsvinden binnen enkele weken. Maar meestal duurt het wel drie maanden', zegt Campobasso.

'Na de dood vindt er een wedloop plaats tussen uitdroging en rotting', vervolgt Campobasso. 'De uitkomst hangt, behalve van temperatuur en luchtvochtigheid, af van de omvang van de persoon; de verhouding tussen lichaamsoppervlak en gewicht.' Nog een verklaring voor het feit dat het vaak bejaarden zijn - met hun frêle lijfjes - die mummificeren.

Vragen voor de wetenschapswinkel zijn welkom op wetenschap@standaard.be, onder vermelding van naam en woonplaats.